

Coachen naar bevlogenheid

*een pilotstudy naar het effect van coaching
voor gemeentepredikanten*

van de Protestantse Kerk in Nederland

Opdrachtgever:

Stichting Ruimzicht

Cornelis Houtmanstraat 2,
3572 LV Utrecht

Telefoon: 030-2540248

email: info@ruimzicht.nl

website: www.ruimzicht.nl

Bank: NL89 INGB 0696 3614 18

Samenvatting

Predikanten bevlogen en geïnspireerd krijgen en houden voor hun werk is belangrijk. Voor henzelf én voor het werk in de gemeente. Juist in de huidige tijd, waarin op zoveel plaatsen in Nederland sprake is van krimp, bezuinigingen en lastenverzwaring voor veel predikanten, is de vraag naar de mate van bevlogenheid en werkplezier van gemeentepredikanten relevant. Bevlogen medewerkers zijn effectiever en hoeven minder vaak te verzuimen vanwege ziekte. Persoonlijke energiebronnen zijn in hoge mate bepalend voor de mate van bevlogenheid. Om mensen inzicht te geven in hun welbevinden, energiebronnen, talenten, stress en persoonlijk leiderschap is de Engagementscan ontwikkeld. Een compilatie van gevalideerde vragenlijsten, bewerkt voor de situatie van gemeentepredikanten in de Protestantse Kerk in Nederland (PKN).

Deze Engagementscan is digitaal uitgezet onder 1670 gemeentepredikanten, en 643 predikanten hebben hun antwoorden online ingevuld. Van de groep inzenders had 138 predikanten verschijnselen van stress en uitputting. Daarvan is aan 69 predikanten coaching aangeboden (interventiegroep). De andere 69 predikanten, die in dezelfde mate stress en uitputting hadden, kregen geen coaching aangeboden (controlegroep). Van de interventiegroep hebben 45 predikanten deelgenomen aan het coachtraject.

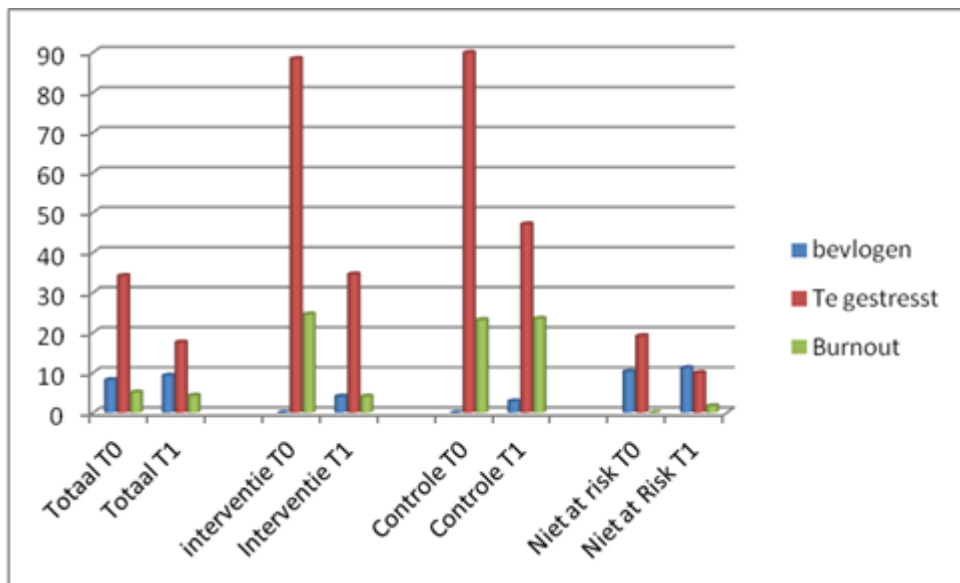
De coaching, bestaand uit een serie van zeven gesprekken volgens een vast protocol onder leiding van een senior coach, is door de deelnemende predikanten gewaardeerd met een 8,5 gemiddeld.

Na afloop van het coachtraject is aan de 643 predikanten gevraagd de Engagementscan opnieuw in te vullen, om het effect van de coaching te kunnen bepalen.

Opmerkelijk is de forse daling van klachten in de interventiegroep in vergelijking met de controlegroep. Het aantal predikanten met burn-out daalt van 24,6% naar 4,1% (controlegroep blijft nagenoeg gelijk op ongeveer 23%) en het aantal predikanten met hoge stress zakt van 88,4 % naar 34,6% (controlegroep van 89,9% naar 47,1%). Zie het staafdiagram in dit hoofdstuk.

Uit nadere analyse bleek dat de groepen evenwichtig waren samengesteld en er geen selectie had plaatsgevonden. Van alle modaliteiten binnen de PKN waren predikanten vertegenwoordigd. De meesten kwamen uit de groep van de midden orthodoxie. Twee factoren waren verantwoordelijk voor burn-out bij de onderzochte groep gemeentepredikanten, namelijk een tekort aan ervaren steun van de kerkenraad en een gebrek aan hoop bij de predikant.

Uit de onderzoeksgegevens van deze pilotstudy kon niet worden opgemaakt wat de specifieke rol is van spiritualiteit bij het creëren van bevlogenheid, stress en burn-out.

Onze **belangrijkste conclusies** zijn dat:

- Het percentage gemeentepredikanten met burn-out in dit onderzoek bedroeg 4 tot 5% en dat is lager dan het gemiddelde, actuele cijfer voor andere sectoren, dat 13% bedraagt.
- de deelnemende predikanten deze vorm van coaching aansprak (gemiddelde waardering 8,5)
- deze coaching bewezen effectief is voor het verminderen van chronische stress en burn-out van gemeentepredikanten
- burn-out bij predikanten vooral veroorzaakt wordt door een tekort aan ervaren steun van de kerkenraad en het ontbreken van persoonlijke hoop van de predikant
- Van de predikanten die aan dit onderzoek heeft meegedaan, is minder dan 10% bevlogen. Dat is lager dan het gemiddelde, actuele cijfer voor bevlogenheid onder de Nederlandse beroepsbevolking (15 à 20%).

Onze **belangrijkste aanbevelingen** zijn dat:

- de PKN het coachtraject, inclusief de Engagementscan, aanbeveelt bij predikanten en kerkelijk werkers, en deze coaching geaccrediteerd blijft in het kader van de Permanente Educatie
- de PKN het gesprek met verzekeraars zoekt om dit coachtraject mede te financieren en tegelijk aan te wenden als beproefd instrument bij ziekteverzuim vanwege stress en burn-out
- de PKN gebruik kan maken van de bestaande pool van externe, gecertificeerde coaches en overweegt medewerkers van het PLD in de gelegenheid te stellen zich bij te scholen in de methodiek van en het gedachtegoed achter het 'coachen naar bevlogenheid'

- de PKN op zoek gaat naar vormen, die samenwerking tussen kerkenraad en predikant optimaliseren.
- de PKN adviseert in de beroepsopleiding en nascholing van predikanten meer aandacht te vragen voor het thema bevoegenheid, waarbij leiderschap, energiebronnen, stress en persoonlijke communicatie aan de orde komen en predikanten inzicht krijgen hoe ze hun talenten kunnen aanwenden en werkplezier beïnvloeden
- de PKN er goed aan doet de bevoegenheid van predikanten te agenderen als belangrijk thema voor het welzijn van haar predikanten en gemeenten en ter ondersteuning hiervan een brede expertgroep samenstelt, die ten doel heeft te reflecteren op de rol van spiritualiteit en bevoegenheid en daarnaast aandacht vraagt voor bevoegenheid onder predikanten met vervolgonderzoek, interventies en het geven van (on)gevraagd advies